

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 lutego 2021 r.

Pozycja 4

POSTANOWIENIE z dnia 19 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 11/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.B. w sprawie zgodności:

art. 156 § 5 i § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30) z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 10 stycznia 2020 r. (data nadania), A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Prokurator Prokuratury Rejonowej w S. zarządzeniem z 8 czerwca 2018 r. w sprawie [...] odmówił przyjęcia zażalenia skarżącego na zarządzenie Prokuratury Rejonowej w S., wydanego na podstawie art. 120 § 1 w związku z art. 156 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, ze zm.; dalej: k.p.k.) w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 września 2015 r. w sprawie wysokości opłaty za wydanie kopii dokumentów oraz uwierzytelnionych odpisów z akt sprawy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1566), którym wezwano skarżącego do uiszczenia opłaty z tytułu wydania kopii dokumentów z akt sprawy.

Na powyższe zarządzenie z 8 czerwca 2018 r. skarżący wniósł zażalenie.

2. Sąd Rejonowy w S. Wydział II Karny postanowieniem z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) nie uwzględnił zażalenia skarżącego na zarządzenie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w S. z 8 czerwca 2018 r. i utrzymał je w mocy.

3. We wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego skardze konstytucyjnej skarżący podał, że ostatecznym rozstrzygnięciem w sprawie – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji –

jest postanowienie Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]).

Do skargi konstytucyjnej załączono kopię postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. Wydział I Cywilny z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]), którym ustanowiono dla skarżącego radcę prawnego z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. wydanego 6 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]). Zgodnie z tym postanowieniem pełnomocnika z urzędu miała wyznaczyć Okręgowa Izba Radców Prawnych w O., która pismem z 24 września 2019 r. (L. Dz. [...], kopia załączona do skargi konstytucyjnej) wyznaczyła radcę prawnego M.J. pełnomocnikiem z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej dla skarżącego w sprawie o sygn. akt [...].

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 19 lutego 2020 r., (doręczonym 25 lutego 2020 r.) skarżący, na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: „u.o.t.p. TK”) został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie m.in.: 1) zarządzenia Prokuratury Rejonowej w S. wzywającego skarżącego do uiszczenia opłaty z tytułu wydania kopii dokumentów z akt sprawy oraz zażalenia skarżącego na wymienione zarządzenie, zarządzenia Prokuratora Prokuratury Rejonowej w S. z 8 czerwca 2018 r. wydanego w sprawie [...] o odmowie przyjęcia środka odwoławczego na zarządzenie Prokuratury Rejonowej w S. wzywające do uiszczenia opłaty z tytułu wydania kopii dokumentów z akt sprawy wraz z zażaleniem skarżącego na to zarządzenie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w S., kopii dokumentu potwierdzającego datę doręczenia skarżącemu postanowienia Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]); 2) kopii dokumentów potwierdzających datę doręczenia: skarżącemu postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. Wydział I Cywilny z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]), natomiast radcy prawnemu M.J. – pełnomocnikowi z urzędu – pisma Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. z 24 września 2019 r. (L. Dz. [...]); 3) wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od postanowienia Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) wraz z dokumentem wskazującym datę złożenia tego wniosku przez skarżącego.

Skarżący został również zobowiązany do wyjaśnienia rozbieżności między zakresem umocowania wynikającym z rozstrzygnięcia zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego w Ż. Wydział I Cywilny z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]), który postanowił: „ustanowić dla wnioskodawcy radcę prawnego z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Izba Radców Prawnych w O., do sprawy ze skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. wydanego w dniu 06.06.2019 roku w sprawie [...]” a wskazanym w skardze konstytucyjnej ostatecznym orzeczeniem w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]).

5. W odpowiedzi na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 19 lutego 2020 r. pełnomocnik skarżącego w piśmie z 3 marca 2020 r. (data nadania) podał, że jako ustanowiony wyłącznie do sporządzenia skargi konstytucyjnej (umocowanie, zdaniem pełnomocnika, nie obejmuje prawa do sporządzenia opinii o bezzasadności sporządzenia skargi konstytucyjnej) nie jest w stanie samodzielnie uzyskać i wykonać odpowiednich fotokopii i skanów dokumentów w postaci: zarządzeń Prokuratury Rejonowej w S. oraz zażaleń skarżącego wraz z dokumentami potwierdzającymi: datę doręczenia skarżącemu wymienionych – w zarządzeniu sędziego TK – postanowień oraz datę złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, do przesłania których został wezwany. Pełnomocnik zaznaczył, że „próbował uzyskać informacje telefonicznie, jednakże bezskutecznie, gdyż nie dysponuje stosownym upoważnieniem /pełnomocnictwem”.

Pełnomocnik podał, że nie jest w stanie wyjaśnić rozbieżności dotyczącej umocowania w sprawie wniesienia skargi konstytucyjnej. Wymieniając otrzymane dokumenty w postaci zarządzenia o wyznaczeniu pełnomocnikiem z urzędu, tj. pisma Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. z 24 września 2019 r., postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. z 13 sierpnia 2019 r., którym ustanowiono pełnomocnika z urzędu „do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. wydanego w dniu 06.06.2019 roku w sprawie [...]” oraz postanowienia Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]), stwierdził, że „[s]porządził zatem skargę zgodnie ze zleceniem klienta oraz z uwagi na wyznaczenie przez OIRP O.”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. W myśl art. 61 ust. 3 u.o.t.p. TK jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do usunięcia ich w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia.

Skarżący zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 19 lutego 2020 r. został wezwany do doręczenia wymienionych w nim dokumentów, jak również wyjaśnienia stwierdzonych przez Trybunał rozbieżności w zakresie umocowania do sporządzenia skargi konstytucyjnej, w której jako ostateczne orzeczenie podano postanowienie Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r., podczas gdy Sąd Rejonowy w Ż. Wydział I Cywilny postanowieniem z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]) postanowił „ustanowić dla wnioskodawcy radcę prawnego z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Izba Radców Prawnych w O., do sprawy ze skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. wydanego w dniu 06.06.2019 roku w sprawie [...]”.

Zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 19 lutego 2020 r. zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 25 lutego 2020 r.

Termin do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej minął 3 marca 2020 r. Jest to termin ustawowy, którego niedochowanie skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Podawane przez stronę w piśmie zatytułowanym „Uzupełnienie braków formalnych skargi konstytucyjnej” powody niedopełnienia obowiązku nie mają wpływu na długość tego terminu i nie są rozpatrywane. Pełnomocnik skarżącego nie przesłał wymienionych w zarządzeniu dokumentów, w tym dokumentów, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 oraz ust. 2 pkt 2, a także art. 44 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p. TK. Braki formalne skargi konstytucyjnej nie zostały zatem usunięte.

Należy podkreślić, że przedstawione przez pełnomocnika z urzędu w piśmie z 3 marca 2020 r. przyczyny niedopełnienia obowiązku nałożonego zarządzeniem sędziego Trybunału, jak również określone w tym piśmie procesowym uprawnienie pełnomocnika z urzędu wyznaczonego do sporządzenia skargi konstytucyjnej, nie znajdują potwierdzenia w obowiązujących przepisach prawnych.

Postanowienie sądu o ustanowieniu radcy prawnego dla strony w zakresie skutków jest równoważne z udzieleniem pełnomocnictwa. Pełnomocnictwo to powstaje z chwilą uprawomocnienia się tego postanowienia. Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych wyznacza radcę prawnego, który wraz z zawiadomieniem o wyznaczeniu go pełnomocnikiem uzyskuje prawo wglądu w akta. W zawiadomieniu z 24 września 2019 r. o wyznaczeniu radcy prawnego M.J. pełnomocnikiem z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej, Okręgowa Izba Rad-

ców Prawnych w O. zobowiązała pełnomocnika do niezwłocznego zbadania akt, na co pozwala art. 156 § 1 ustawy z dnia 22 listopada 2019 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30).

Wyznaczony pełnomocnik z urzędu zobowiązany jest udzielić stronie pomocy prawnej. Elementem realizacji tego obowiązku jest ocena istnienia podstaw do złożenia skargi konstytucyjnej. Jest on wypełniany zarówno przez sporządzenie i wniesienie tego środka prawnego, jak i – wtedy, gdy pełnomocnik nie widzi ku temu podstaw – przez przygotowanie opinii o braku podstaw do jego wniesienia (art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c., którego przepisy, zgodnie z art. 36 u.o.t.p. TK, stosuje się odpowiednio w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym). Obie te czynności realizują cel art. 117-118 k.p.c., którym jest zapewnienie stronie profesjonalnej pomocy prawnej z urzędu.

Pełnomocnik skarżącego nie przedstawił także żadnych argumentów pozwalających uznać, że skarga konstytucyjna została sporządzona i wniesiona przez prawidłowo umocowanego pełnomocnika.

Należy zauważyć, że w uzasadnieniu postanowienia z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w Ż. podał, że „[d]o Sądu Rejonowego w Ż. wpłynął wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. wydanego w dniu 06.06.2019 roku w sprawie [...]”. Sąd Rejonowy w Ż. uwzględnił wniosek skarżącego w tym zakresie. Tymczasem w rozpoznawanej skardze konstytucyjnej jako „ostateczne, negatywne rozstrzygnięcie w sprawie skarżącego” podano postanowienie Sądu Rejonowego w S. Wydział II Karny z 11 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]), którym nie uwzględniono zażalenia skarżącego na zarządzenie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w S. z 8 czerwca 2018 r. o odmowie przyjęcia środka odwoławczego.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że wyznaczony pełnomocnik z urzędu sporządził skargę konstytucyjną w sprawie, w której nie był ustanowiony. Podane informacje pozwalają uznać za niezasadne stanowisko pełnomocnika zawarte w piśmie z 3 marca 2020 r. będącym uzupełnieniem skargi konstytucyjnej, że „[s]porządził zatem skargę zgodnie ze zleceniem klienta oraz z uwagi na wyznaczenie przez OIRP O.”.

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p. TK – postanowił, jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.